

Nem sokkal azután, hogy különköltözött a szüleitől, a lakásához közeli parkban ült, és mikor hazaindult, mellészegődött egy kutya. Magát a különköltözést nem siettette se ő, se a szülei, ezért aztán szinte csoda, hogy végül csak megtörtént. Előző-

Berta Ádám 21

leg inkább csak valami homályos igény bujkált S.-ben, hogy változtasson élete keretein, hátha akkor új élmények, új lehetőségek vetődnek majd útjába. A jól fizető vezetői állás és a drága autó

FEJETLEN KÍGYÓ

(regényrészlet)

mellé elkelt a saját bérlemény, még akkor is, ha igényeit tökéletesen lefedte a fényűző szülői ház, ahol saját szint, önálló lakrész állt rendelkezésére. Az igényei nem változtak. Most se érezte magát más embernek, mint két éve, amikor kezébe nyomták az egyetemi diplomát.

Talán a hangulata más lesz, gondolta egyszerűen. Végül eljött a költözés ideje, a munkások átvitték a könyveit és használati tárgyait a magasemeleti, modern lakásba. És más is volt a hangulat. Rögtön az első este ránehezedett valami, nem hitte, hogy az egyedüllét, hiszen eddig is számolatlanul töltötte egyedül az estéit. Aligha volt jelentősége, hogy korábban a szülők ott tartózkodtak tizenöt-húsz méterrel odébb, egy emelettel lejjebb, most viszont nem. Valami mégis nyomasztotta. Kedvére valónak találta a letisztult, csupa üveg és króm nappalit és hálót, de levegőzni akart.

Lassított. A parkban sétált. Mit látok?, kérdezte magától. A fény, a hangok, a virágok. Megtorpant, turházott egyet, aztán ment tovább. Az aljnövényzetben rigó főtört.

Így, a lassítás, a lélegzetvétel igénye folytán került először a parkba, ahonnan évekkal később, éppen abban az időszakban, amikor Ágica és Anna Balázsfalván tartózkodott, hazajött vele a nagytestű kutya. S. hente többször is itt kötött ki, mint valami menedékben. Eleinte órákat tudott eltölteni a sétányokon, padon ülve, járkálva a fák alatt, és a kapcsolat tartalmassága később is megmaradt, bár ritkábban és rövidebb időre jött ide.

A Nova nevet adta neki. Nem lehetett már fiatal kutya. S. az első héten feltérképezte a szükségleteit, látta, hogy nem sínyli meg a bezártságot. Esténként, amikor megjött a tévészékházból, nem talált szétrágva semmit.

Napközben Nova föltehetőleg szunyókálással múlatta az időt, legalábbis a hétvégén látottakból S. erre következtetett.

22 Csöndes volt, tohonya. S. egy-két nap alatt megszokta, meg is szeretette. Aztán, ahogy tüzetesebben figyelni kezdte a mozgását, egyre lassúbbnak, nehézkesebbnek látta. El se tudta képzelni, hogyan kerülhetett a parkba, vajon mennyi ideje várta az embert, aki majd megengedi, hogy utánasompolyogjon.

Mikor hazavitte, másnap csinált róla egy fotót, és a környező fákra, oszlopokra ragasztotta hirdetmény gyanánt. Az interneten is közzétette, hogy néz ki, azt írta: nagy, barna kutya, de nem vitte túlzásba az eredeti gazda utáni nyomozást. Valahogy rögtön úgy képzelte, nem fogják keresni, ezért is nevezte el egyből.

Aznap éjjel S. visszaálmódja magát abba az életkorba, amikor még fogalma sem volt, hogy néz ki a puncsi. Most meg fogja látni. Életében először most megpillantja, mi van a nő k bugyijában – álmában a várakozás elviselhetetlen feszültséggé srófolódott. És mikor lehullott a tanga, az álmodó S. szeme előtt jól ápolt férfibajusz lebegett, alatta, mintegy az alhas folytatásaképp, makulátlan, ránctalan és szőrtelen, feszes bőrfelület, és a bajusz alatt két-három centivel tökéletesen kerek lyuk következett, olyan, mint egy borosüveg szája, ha akarta volna, és van nála, S. egy parafadugót illeszthetett volna bele. A lyuk és a hozzá szervesen illeszkedő bajusz láttán S. ijedtében azonnal felébredt, és rögtön eszébe jutott, hogy ő már sokszor látott puncit, és az egyáltalán nem ilyen.

Nova pontosan két hónappal később halt meg. Azon a reggelen nem tudott lábra állni. S. munka helyett az állatorvoshoz ment – Nova ekkor utazott először S. Lexusában –, de az széttárta a karját. A halálán van, mondta.

S. másfél óra késéssel ért be munkába. Egész nap nem találta a helyét az irodában, a szokásosnál hamarabb le is lépett, bolyongott az utcán. Esni kezdett. Lógott S.-ről az átázott öltöny, haja a homlokába tapadt. Izzadtan keringett a park fái közt: észre se vette, megint itt kötött ki. Az egyik fán el-ázva, megszürkülten nézett vele szembe a ragasz, amit még februárban tett ki. Először nem is akarta venni a fáradságot, hogy leszedje, de aztán arra gondolt, megrázkódtatás volna újra és újra viszontlátni Novát a fotón, ha újból erre téved. Annak idején fekete-fehérben nyomtatott, csak ő tudta, hogy a képen sötétszürkének látszó nyakörv az életben sötétbordó volt. Mint a vér, gondolta. Ahogy letépte a papírt, kis kéregdarab fúródott a körme alá. A papír sarka nem rántotta le a cellulxot: az leszakadt és a fatörzsön maradt.

Első nap a tévénél drága öltönyben ült az erősre kapcsolt klímaberendezés alatt. Előzőleg is járt drága ruhákban, de ilyesmire, hogy egyszerre négy, tökéletesen egyforma öltönyt kapjon, még nem volt példa. Mintha hangsúlyozni akarták volna a vétel teljes külsődlegességével, hogy tetszésnek és megkívánásnak ebben nincs szerepe: furgonnal érkezett a kereskedőház alkalmazottja, hozta a megadott méretű ruhát, helyben, a nappali szoba sarkában megtűzte az igazításhoz, mostohaanyja a fotelből figyelte, nem szólt, a szemét legettette nagy fián, aztán az S. havi fizetését kétszeresen is meghaladó összegről szóló számla a következő hónap elején landolt apja íróasztalán. Más márkájú vagy fazonú viselet mindvégig szoba sem került. S. rögtön vezető pozícióban kezdett a tévétársaságnál. A négy öltöny valóban drága volt, ha azt vesszük, hogy a fiú keresete – kezdőkereset létre – levonások után éppen hétszeresére rúgott egy általános iskolai tanár bérének. Mindazonáltal tartósak lesznek, jegyezte meg a mostohaanyja ugyanaznap este, aztán szótlanul vacsoráztak tovább. A dolog el volt intézve. 23

Első munkanapja délelőttjén S. nyugodtan ült az íróasztalnál, és arra gondolt, milyen lehetett annak idején apja első napja a vállalatnál. Ő alulról kezdte. Nyugdíjas kora dacára igazgatótanács tagként ma is mindennap bejárt, a szemközti épületben volt az íróasztala. Ugyanolyan Lexust vezetett, mint S., csak egy évvel régebbi modellt.

S. mostohaanyja soha nem dolgozott.

Halála is olyan lett, mint az élete: csöndes és flott. Honnan szed az ember ennyi illedelmességet, gondolta a temetés után öt-hat nappal S., pedig a maga módján szerette a mostohaanyját. Ha ez előbb következne be, valószínűleg soha nem költözik el otthonról, tette még hozzá magában. De elköltözött, és most már nem megy vissza. A temetés után megpillantotta apját egy elegáns étterem szivartermében. Apja arca és kontúrja egy üveges szekrényben tükröződött. Olyan különösek voltak a fényviszonyok, hogy S. a legapróbb részleteket is ki tudta venni, de az alak a fényszűrős üvegtől kékes árnyalatot vett fel.

Mostohaanyja is, apja is egyke volt. S. tízéves kora táján sokat gondolkozott azon, milyen lenne egy testvér. Lánytestvér soha nem jutott eszébe, sem kisebb testvér. A báty, akit elképzelt magának, megtévesztésig úgy nézett ki, mint ő. Magasabb se volt, sem pedig erősebb testalkatú. (Talán az ajka fölött lehettek erősebbek a sötét színű pihék.) Csak éppen S.-nél jóval magabiztosabb volt. Öröm lett volna megosztani az egész stósz palacsintát – amiből

így, báty híján egyedül nyomott be minimum húszat –, és együtt vitték volna őket cselgáncsedzésre is, ahol a bátyja lett volna az edzőterem legjobbjára. Amikor új iskolában, az első tanítási napon végigmentek a folyosón, egyszerre lépkedtek volna. S. fáradtan megtörli a szemhéját, amíg bátyja
24 iszik a csapról. Ők lettek volna a Kígyóssy-testvérek. Fél év lett volna közöttük a korkülönbség. S. akkor még nem látta át, hogy ez – mármint a fél év – biológiai képtelenség. Ma, az íróasztalnál, száját féloldalasan felhúzva, némán röttyögött, ahogy eszébe jutott a gyerekkori elképzelés.

Munkaidőben összesen háromszor járt apja jelenlegi, sötét tónusú, faburkolatos irodájában. Első alkalommal az asztalon sorakozó, kihagyezett ceruzák ragadták meg a figyelmét, másodszer a golflabda-gyűjtemény. Ennek létezéséről persze előzőleg is tudott.

Ismerte apja titkárát. Ez a jelentéktelen, vézna ember többször ebédelt együtt velük étteremben, és egyszer, amikor S. még otthon lakott, a házhoz is eljött egy szombat délelőtt. Véletlenül derült ki S. számára, hogy a férfi majd tíz évvel idősebb nála. Amíg nem tudta, magánál fiatalabbnak hitte. A titkár nem volt különösebben alacsony, de hihetetlenül vékony testalkatú ember benyomását keltette. Könnyen barnuló bőre hüllőszerűen, lukakat képezve feszült meg a nyaka alján, kézfején, csuklótáján. S. kizárólag fehér ingben és fekete nyakkendőben látta, mégis az volt az érzése, pontosan tudja, milyen pergamenfinomsággal rajzolja ki a férfi vékony bőre kulcs-csontját, hogyan ütköznek ki az inak a sarka fölött. Novák soha nem hordott túl nagyméretű holmikat, mégsem tudott a legapróbb helyiségbe sem belépni úgy, hogy ott ne táguljon ki végzetesen a tér. S., ha meglátott egy szűk szekrényt valami sűrű, elhanyagolt folyosón, arra kellett gondolnia: ennek a szekrénynek egyetlen szelvényében lapjával fél tucat is elférne ebből az emberből.

S.-t, amikor a golflabda-gyűjteményre esett a pillantása – apja otthoni elbeszéléséből tudta, pontosan ötvennégy darab, látszatra megkülönböztethetetlen, fehér labda kapott helyet a zöld filccel bélelt fali tárlóban –, különös nyugalom szállta meg. Ő mindig is ilyen volt – ez az öt szó töltötte be elméjét. Apja jellemének, tartásának állandó minősége, mint valami monolit, lebegett érzékelése peremén. A szekrénykében, amelynek zárában aranyos fénnel csillogott egy törekeny kulcs, nem volt más. Őt polcon tíz, tíz, tizennégy, tíz és újfent tíz golflabda sorakozott kiállítva. Hogy miért éppen ennyi, arról S.-nek fogalma sem volt, mint ahogy azt sem tudta, van-e a szekrénybe zárt labdák számának jelentősége.

– Ezt múlt héten kaptam, Kazahsztánban – mutatott a középső sorban balról a harmadik labdára Kígyóssy Aladár. Aranyszínű, egyedi labda volt, közép tájt szimmetrikus jellel. S. eddig nem látta még ezt a jelet sehol. – Nagyon jó golfpályájuk van, remekül szórakoztam.

– Apa, miért épp ötvennégy labda van a vitrinben? – kérdezte S. 25
Apja felnézett az iratcsomóból.

– Megszámoltad? – kérdezett vissza.

– Egy darabig azt hittem, egyedi darabokat gyűjtesz, levadászod e-Bayról, vagy ilyesmi – mondta S. –, de akkor bővülne az állomány. Így aztán muszáj volt arra gondolnom, hogy az elrendezésben, a darabszámban van valami, de el sem tudom képzelni, mi lehet.

Apja egy darabig szótlánul nézett rá a szemüveg lencséjén át.

– Hát igen – mondta aztán.

Talán folytatta volna, de ekkor kopogtak, és belépett Novák.

Mindennap részt vett legalább egy értekezleten. Ezek rendszerint délután kettőkor kezdődtek, és ha jól mentek a dolgok, legfőljebb negyedőráig tartottak. A szerkesztőség, a hirdetésszervezés vagy a gazdasági részleg vezetői vonultak be az egy szinttel lejjebb levő tárgyalóba, az osztályvezető előadta az esedékes folyamatok lényeges pontjait, és kiosztották a soron következő feladatokat, megvitatták, hogy bizonyos rendezvényeken ki képviselje a tévét. Ilyenkor, útban a lift felé, S. olykor meglátott egy-egy ismeretlen alkalmazottat. Tökéletes kosztümű vagy éppen vidám nyári ruhás nőt, abban a sértetetlen és behatárolhatatlan állapotban huszonöt és harminckettő között. Vállig erő, egyenes haj, mosoly vagy markáns arc, élénk tekintet, ívelt szemöldök vagy pisze orr, prémium kozmetikumoktól baba-szerű bőr, kecses ujjak. És olyan illat, hogy S.-be beleszakadt a szusz. Soha nem köszönt nekik. A meglesett pillanat után a délután hátralevő részében be-beúszott a tudatába külsejük, minden egyes beúszáskor öt-tíz másodpercen át fantáziált róluk. Soha nem maszturbált. Maga elé vetítette, ahogy egyik-másik mosolyog, előrehajol – noha a valóságban, a folyosón nem hajoltak előre –, röpi a haj, domborodik a csipő, megváltozik a szoknya, a tűsarok és a harisnyás vádli geometriája. Aztán eltompultak az emlékezetében. Olykor belegondolt: létezik egyáltalán ennyi különböző női dolgozó? Hogyan lehetséges, hogy mindig vadidegeneket lát a konyha és az vízűtő között? Vajon tudata meghamisítja a helyzetet, és ugyanaz a nő harmadik, negyedik látásra sem lesz ismerős, mert az előző találkozások nyoma mindannyiszor törlésre kerül? Úgy érezte, gyökeresen különböző tényállás, ha egy emlék elmosódik, mint ha törlődik. E gondolatot követően, pár nap múlva, mikor a tisztítóban volt dolga, előbb leadta a csomagot, aztán a pláza könyvesboltja

felé indult. Talált egy amerikai szakkönyvet az emlékezés folyamatairól, egy neurológus professzor írta. Megvette, és egy hét alatt kiolvasta. Nem talált magyarázatot benne az elmosódás és a törlés közötti különbségre, aztán az egész problémáról megfeledkezett.

26

Apja mandzsettagombja lebegett a lelki szemei előtt. Egyik nap munka után a pláza felé kanyarodott, és belépett az apró boltba. Ez volt az egyetlen üzlet, ahol tudta, hogy árulnak mandzsettagombokat. Emellett zakók és ingek sorakoztak állványokon és polcokon. Életében ez lesz az első, gondolta. Kiválasztott egy szögleteset, fekete kő ezüstsínű foglalatban.

– Ez jó lesz – mondta.

Nagyjából annyiba került, amennyi pénzt szánt rá. Elégedetten tette zsebre a dobozt. Pár héttel később szerzett egy mandzsettagombhoz való inget is. Egy elég lesz, gondolta.

A mandzsettagomb-vásárlás utáni hétvégén felugrott az apjáiékhöz vasárnapi ebédre.

– Apa, emlékszel a mandzsettagombodra? – kérdezte, amikor a kávé is kiitta.

– Nekem olyan sose volt – felelte az apja.

– De hát emlékszem rá. Aranyszínű, szögletes, sötétbordó kővel.

– Nem is rémlik. Mindig gombos inget hordok.

S. megbántottan néz.

– Lehet, hogy volt, de fogalmam sincs, hol lehet – tette hozzá Kígyóssy Aladár.

Amikor ki kell öltöznie, direkt azt az inget veszi, amibe mandzsettagomb való. Már vagy fél éve nem volt rajta. Aztán keresni kezdi a kis dobozt, amiben a gombokat tartja, de nem találja sehol.

Délelőttönként a munkahelyi íróasztalnál szívesen üldögélt, eszébe jutott ez-az. Volt, hogy azon merengett, mások küzdenek a munkával, hajtaniuk kell, és – legfőképpen – igen sok kolléga társaságát kell elviselniük maguk mellett. Naphosszat ülnek és járkálnak és telefonálnak egy nyitott térben, akár tizenketten-tizenöten is. Mindezt nem tudta nagyon részletesen elképzelni, de azért örült, hogy neki másként alakult a pályája. Amikor üldögélt és tűnődött, nem fenyegette a veszély, hogy elalszik. Inspiráció vagy lelkesedés soha nem töltötte el benti feladatai végzésekor, de rendelkezett azzal a képességgel, hogy tárgyilagosan, szenvtelenül élje át az időbe vetett emberi test belső észlelésének összes aspektusát. Ezt hívják tartózkodásnak, gondolta, és tudta, most valami frappáns megfigyelésbe ütközött. Nem érzett készletet, hogy lejegyezze a szófordulatot. Itt tartózkodom az irodában, ismételte magában.

Egyik nap, munkából hazafelé tartva, váratlan impulzusra lefordult a haza-
vezető útról, és leállította az autót egy park szélén. Kiszállt, és tétován elin-
dult. Léptei egy kavicsútra vitték, amely enyhén távolodott a park külső
sarkától, aztán lusta jobb kanyarral egy szökőkút mögött haladt to-
vább. Másnap is kiment ugyanabba a parkba, és ugyanazt az útvonalat 27
járta be. Az egyik padon, amely előző nap feltehetőleg üres volt, most
kék ruhás ember ült, kezében főtt tojás. Amikor S. elhaladt mellette, nagyot
harapott a tojásból. S. épp azon gondolkozott, pontosan milyen alapon is tá-
maszt elvárásokat az étellel szemben, és már nem látta, amint a padon ülő
fickó a szájába tömi a maradék tojást. Időről-időre megfordult a fejé-
ben, hogy nem kellene ennyit töprengeni. Nem fárasztotta ki a mun-
kanap. Szabadidejét azzal tölthette, ami csak jólesett. Vannak, akiből
kíváncsiságot, új ingerek iránti éhséget vált ki az egésznapos munka.
S. nem ilyen alkat volt. Az foglalkoztatta, milyen módon állíthatná le
az agyát. Most először, ezzel a gondolattal összefüggésbe hozta a vá-
rost, amely körülveszi. Óriásnak nem óriási, mégis sokkal gazdagabb,
mint a képzelete – rengeteg zugot tartogat, ahol olyasmik zajlanak,
amibe nem lát bele. Ha akarna, sem láthatna bele ezekbe a dolgokba.
Most először fogalmazódott meg benne, hogy talán létezik itt egy kö-
zösség, akik pontosan azzal kísérleteznek, ami őt is érdekli, és talán
sikerrel is járnak. Szeretett volna rájönni annak nyitjára, hogy miként
kapcsolhatná ki az agyát. Úgy általában nem érdekelték az emberek,
de a cél érdekében elviselte volna a társaságukat. Csak éppen nem
tudta, hogyan találja meg őket.

Új Forrás 2019/5 – Berta Ádám: Fejletlen kígyó
(regényrészlet)

